

IN MEMORIAM YVONNE NIEBOER 1928-2022

'We sidderden voor haar, maar ze gaf wel goed les'

Veertig jaar gaf Yvonne Nieboer Grieks en Latijn op het Alberdingk Thijm College. Ze was katholiek tot op het bot en straalde een ijzeren discipline uit. Wie zijn huiswerk niet had gemaakt, had aan haar een kwaai, leerlingen bibberden voor haar. Haar garderobe bestond uit grijze rokken, een twinsetje, dikke huidkleurige panty's en platte, degelijke schoenen. Maar 'Mina' had ook een zachte kant, al liet ze die niet vaak zien.

Hilversum ■ Mina. Zo heette ze niet echt, het was haar bijnaam, maar die was zo ingeburgerd dat je moest oppassen om haar niet zo aan te spreken. Wat soms toch gebeurde, blijkt uit de vele herinneringen van oud-leerlingen -van wie ik er een ben. Yvonne Nieboer, geboren op 15 mei 1928 in Eindhoven, in haar slaap overleden op 20 november in haar woonplaats Hilversum, 94 jaar oud. Zelfs een icoon als zij is dus niet onsterfelijk, dacht ik, in tegenstelling tot al die Griekse helden die zo treffend worden beschreven door de dichter Homerus, haar blinde held, van wie ze in de tuin een buste had staan, omringd door bloemen.

Berucht
Veertig jaar lang was Yvonne Nieboer een begrip op het Hilversumse Alberdingk Thijm College (ATC). Haar manier van lesgeven was berucht. "Ze zag niets door de vingers", 'pinnig', 'streng', 'we sidderden voor haar, maar ze gaf wel goed les', 'grijs' en 'iedereen had ontzag voor haar'. Het is maar een greep uit de vele kwalificaties die oud-leerlingen en voormalige collega's haar geven.

Ad rem
Mijn schoolvriendin Astrid, bepaald niet op haar mondje gevallen, kreeg het ooit met haar aan de stok toen ze voor het bord moest komen om op de blinde landkaart iets aan te wijzen, laten we zeggen Griekenland. Kon niet missen, zou je denken, maar slecht als ze was in topografie, faalde ze jammerlijk. Het deed Mina in woede ontsteken. "En dan is dit zeker Amsterdam", fulmineerde ze, terwijl ze Amerika aanwees. "Nou, als u het zegt zal het wel zo zijn", reageerde Astrid ad rem. Iedereen lachte, behalve Mina, die haar stoïcijns aankleek.

Vrouwke
Haar lessen waren altijd spannend, tenminste, als je je huiswerk niet had gedaan of iets niet wist. Gelukkig gaf Mina beurten bijna altijd op volgorde, te beginnen met degenen rechts voor haar. Dat was fijn, want dan kon je uitrekenen bij welke zin je aan de beurt was, zodat je die gauw kon vertalen.

Maar soms draaide ze het om. 'Poes', zei ze dan -zo noemde ze de meisjes-'poes, wil je even repeteren?', wat zoveel betekende als 'vertaal dat hoofdstuk uit Euripides' Alcestis even uit je hoofd, en zonder fouten graag'. Dan viel je alsnog door de mand en moest je de rest van het uur haar strakke, teurgestelde blik verdragen.

Skamandertje
Daarentegen sleepte ze je door het mondelinge examen heen, door zachtjes voor te zeggen of je aan te moedigen met zinnen als 'Toe maar vrouwke, je kunt het'. Waar-na je met een voldoende op zak een stuk appeltaart kreeg als beloning. Ook herinner ik me hoe ontroerd ze was bij de gruwelijke scene uit de Ilias, waar de Grieken de baby van de Trojaanse Hector en zijn vrouw Andromache van de vestingwanden gooien. Skamandertje, de bijnaam van het jongetje, werd door Mina bijna net zo betreurd als de mythologische ouders bij Homerus deden.

Intiem
Steven Krauwer (76) en zijn vrouw Leonieke Rammelt (67) hadden beiden ook ooit les van Mina en kwamen daarna een halve eeuw regelmatig bij hun voormalige lerares over de vloer. "Ze onderhield graag contact met haar oud-leerlingen en wist bijna al hun namen", zegt Rammelt bewonderend. "Mina was een echte schooljuffrouw", vult haar man aan. "Toen ik in 1958 op school kwam, was zij dertig, ook nog best jong dus, maar voor mij was ze toen al een oude vrouw. Altijd met plooirokken en grijs haar."

Precies was ze ook, weet hij nog. "We moesten teksten altijd heel letterlijk vertalen, inclusief alle kleine woordjes en vervoegingen, ze hield absoluut niet van improviseren." Ik heb dankzij haar voortreffelijk leren vertalen", zegt zijn vrouw. "Maar als er iets in de tekst stond dat te intiem was naar haar smaak, maakte ze daar gauw iets anders van. Niemand had het lef om daar tegenin te gaan", lacht ze.

Kraamvisite
Oud-leerlinge Ans Oomen (64)

kreeg niet alleen Grieks van Yvonne Nieboer, maar werkte vanaf 1988 jaren met haar samen als docent klassieke talen. "We waren collega's, maar ik durfde haar echt niet bij haar voornaam te noemen, ik bleef stug 'mevrouw Nieboer' zeggen. Tot ze het zelf aanklaartte. 'Lieverd, nou moet je me toch maar eens Yvonne gaan noemen', zei ze. Toen ik mijn eerste kind kreeg, kwam ze op kraamvisite. Jaren later vroeg ze nog altijd heel geïnteresseerd hoe het met mijn kinderen ging."

Doorzichtig
Terugdenkend aan haar eigen schooljaren zegt ze: "Het was heel dubbel. Aan de ene kant zat je te bibberen, zeker als ze vroeg 'Wil je even nemen?', want dat betekende dat jij de beurt kreeg, en o wee als je het niet wist. Aan de andere kant was ze echt lief. En mijn kennis van het Grieks was heel solide, bleek op de universiteit. Dankzij haar." Na Nieboers pensionering in 1992 bleef Oomen contact houden. "Ik had met haar te doen, ze was na de dood van haar moeder helemaal alleen. Ze vond het erg leuk als je kwam. De laatste keer dat ik haar zag, schrok ik een beetje. Ze leek wel doorzichtig geworden."

Richtсноer
René Meyer zat in 1960 in de eerste klas van de HBS en kreeg jarenlang les van Mina. Ook hij heeft altijd contact met haar gehouden. "Ze was een boeiende vrouw, heel principieel en streng katholiek. Dat heeft een behoorlijke invloed op haar leven gehad. Ze was soms roomser dan de paus." In een interview met deze krant, ter gelegenheid van haar afscheid in 1992, zei ze: "Het geloof moet toch je richtсноer zijn, wat je ook doet. Ik denk zelf dat alles uiteindelijk een bestemming heeft."

Als kind krijgt ze les van de zusters Franciscanessen in het kloostercomplex Mariadal in Roosendaal. Daar heeft ze ongetwijfeld de gebeden geleerd waarmee ze later steevast ieder eerste lesuur begon, "Kom Heilige Geest", gevolgd door het Onze Vader. Menig oud-leerling kan die in zijn slaap nog opdreunen, net als de eerste

Haar foto bij de kist tijdens de uitvaart afgelopen zaterdag.

Yvonne Nieboer op een foto uit 1992. ARCHIEFFOTO STUDIO KASTERMANS

vier regels van de Ilias overigens, ook verplichte kost.

In 1952 wordt de 24-jarige, pas afgestudeerde Yvonne Nieboer aangenomen op wat toen nog het Rooms Katholieke Lyceum heette.

Yvonne Nieboer met op haar schoot de dochter van oud-leerlinge en collega Ans Oomen. FOTO ANS OOMEN

Eerst als invalkracht, een jaar later in vaste dienst. Ze had haar klassieke opleiding afgerond in Nijmegen, de eerste universiteit die na de oorlog open was. Eigenlijk wilde ze geschiedenis studeren, maar ze

boog het hoofd voor haar vader, die voor zijn nakomertje een toekomst als classica voor ogen had. Het bleek de opmaat voor de rest van haar leven, dat in het teken stond van grote opofferingsgezindheid.

i

Afscheid

Yvonne Nieboer is zaterdag 26 november herdacht tijdens een Heilige Mis van Requiem, met een Gregoriaans koor en 'haar' pastoor Jules Dresmé, die haar op haar ziekbed had bediend. "Ze begon toen spontaan 'Sterre der Zee' te zingen", memoreert hij met bewondering. "En ze kende ook de eerste vier regels van de Ilias en de Odyssee nog uit haar hoofd." Aansluitend heeft de crematie plaatsgevonden.

FOTO STUDIO KASTERMANS/ROBERT MEERDING

laatste twee lettergrepen. Dat werd duidelijkte ze met voorbeelden als 'lumen/lu-mi-na', en 'examen/exami-na'. Door dat gedram op 'mina' werd dat op den duur haar bijnaam, generaties lang."

Bloemetjesjurk

Oud-docent geschiedenis Henri Serné verwijst het verhaal dat ze een uitgetreden non zou zijn naar het rijk der fabelen. "Nee, daar is niets van waar", klinkt het beslist. "Ze was alleen heel erg gelovig." De laatste zeven jaar belde hij haar trouw iedere middag om vijf uur op. "Ze had een klankbord nodig, onze gesprekken duurden soms meer dan een uur." Volgens Serné is ze zich na haar pensionering veel vlotter gaan kleden. Rammelt beaamt dat. "Ze vroeg zich laatst af wat ze aan moest als ze dood was. Of dat iets stemmigs moest zijn, of dat ze ook met een bloemetjesjurk de kist in mocht."

Agnes Zuiker